

Tuleva III Samba Pensionifond

MAJANDUSAASTA ARUANNE 01.01.2022 – 31.12.2022

Majandusaasta algus	01. jaanuar 2022
Majandusaasta lõpp	31. detsember 2022
Fondivalitseja	Tuleva Fondid AS
Fondi liik	Vabatahtlik pensionifond
Fondi nimetus	Tuleva III Samba Pensionifond
Depoopank	Swedbank AS
Fondi aadress	Telliskivi 60, Tallinn, 10412
Fondijuht	Tõnu Pekk
Audiitorühing	AS PricewaterhouseCoopers

Sisukord

Tegevusaruanne	4
Raamatupidamise aastaaruanne	8
Bilanss	8
Tulude ja kulude aruanne	9
Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne	10
Rahavoogude aruanne	11
Raamatupidamise aastaaruande lisad	12
Lisa 1. Üldine informatsioon	12
Lisa 2. Kasutatud arvestuspõhimõtted	12
Lisa 3. Neto kasum/kahjum õiglasel väärtuses läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradelt ja kohustistelt	17
Lisa 4. Finantsriskide juhtimine	17
Lisa 5. Kapitali juhtimine	21
Lisa 6. Seotud osapooled	21
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	22
Investeeringute aruanne	25
Fondi investeeringute aruanne 31.12.2022	25
Fondi investeeringute aruanne 31.12.2021	27
Tehingu- ja vahendustasude aruanne	28
Andmed perioodi 01.01.2022 - 31.12.2022 kohta	28
Andmed perioodi 01.01.2021 - 31.12.2021 kohta	28
Fondivalitseja juhatuse allkirjad aastaaruandele	29
LISA. Keskkonnavalused ja/või sotsiaalsed omadused	30

Tegevusaruanne

Käesolev tegevusaruanne on koostatud kõigi Tuleva Fondid AS poolt valitsetavate fondide kohta ühiselt.

Tuleva Maailma Aktsiate Pensionifond (edaspidi "TUK75") ja Tuleva Maailma Võlakirjade Pensionifond ("TUK00") on teise samba ja Tuleva III Samba Pensionifond ("TUV100") kolmanda samba pensionifondid (edaspidi "Fondid"), mida valitseb Tulundusühistu Tulevale kuuluv Tuleva Fondid AS. Nii Tuleva Fondid AS kui Tulundusühistu Tuleva 2022. aasta aruanded leiad <https://tuleva.ee/> veebilehel, alajaotuses Ühistu/Finantsaruanded.

Tuleva fondides kogus 2022. aasta lõpu seisuga oma II ja III samba pensionit 63 902 inimest (2021. aasta lõpus oli see näitaja 58 239 inimest). Sealhulgas, TUK75 kogujate arv oli 26 458 (2021: 24 535), TUK00 kogujate arv 1865 (2021: 1 993) ja TUV100 kogujate arv 50 616 (2021: 45 187).

Fondide maht ulatus aasta lõpuks 426.6 miljoni euroni, kasvades aastaga 46 miljoni euro võrra ehk 12%. Sealhulgas TUK75 maht oli 299.8 miljonit eurot (aastane kasv 15.6 miljonit eurot), TUK00 maht 8.3 miljonit eurot (aastane kahanemine 1.1 miljonit eurot) ja TUV100 maht 118.5 miljonit eurot (kasv 31.9 miljonit eurot).

Sarnaselt möödunud aastatele mõjutavad fondide mahu kasvu positiivselt kolm faktorit:

- uute kogujate lisandumine: 2022. aastal alustas meie fondides kogumist üle 6 900 inimese (2021. a oli sama näitaja 8 622);
- tänaste kogujate regulaarsed sissemaksed teise ja kolmandasse sambasse: 2022. aastal tehti uusi sissemakseid üle 82 miljoni euro väärtuses (2021. a. 54 miljonit eurot);
- tänaste kolmanda samba kogujate otsus tuua ka teine sammu Tuleva fondidesse (kokku tõi 1 676 kolmanda samba kogujat ka oma teise samba Tulevasse, väärtuses 18 miljonit eurot)

Vara kasvu vähendasid maailma aktsia- ja võlakirjaturu langus (meie fondide osaku hinnad langesid 13-15%) ning kogujate lahkumine teistesse fondidesse või teisest sambast lahkumine.

Jätkusuutlikkuse põhimõtete rakendamine investeerimisel

Alates 2022. aasta septembrist rakendame TUK75 ja TUV100 fondi investeerimisel jätkusuutlikkuse (inglise keeles *environmental, social, governance* ehk ESG) kriteeriume, välistades raha paigutamise ettevõtetesse, mis vastavaid kriteeriumeid ei täida. Meie rakendatav jätkusuutlikkuse filter välistab investeerimise ettevõtetesse:

- mille käibest 5% või enam tuleb energiasõe või naftaliiva kaevandamisest või kasutamisest, tubakatoodete tootmisest või müügist või eraisikutele lahingrelvade müügist,
- mis on seotud keelatud relvade või tuumarelvade tootmise ja müügiga või

- mis rikuvad United Nations Global Compact juhtimispõhimõtteid.

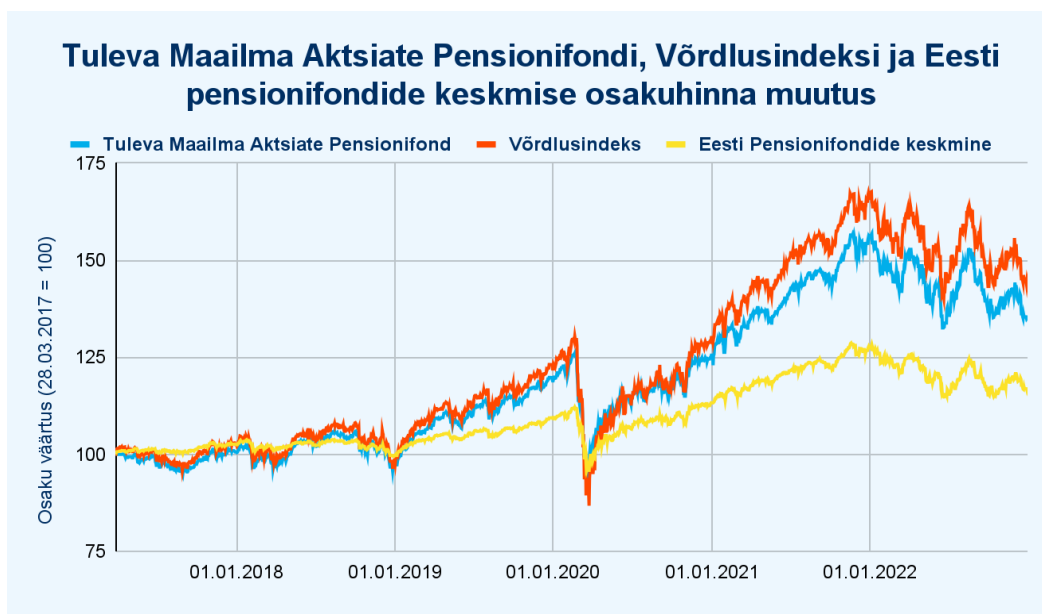
Praktikas tähendab see Tulevale ligi 200 ettevõtte portfelist välja arvamist. Tegime koostöös meie partneri, maailma suurima fondivalitsejaga BlackRockiga vajalikud asendused mudelportfellis.

Tuleva pensionifondide eesmärk on jätkuvalt saavutada maailmaturu keskmisele võimalikult lähedast tootlust. Jätkusuutlikkuse põhimõtete rakendamine ei too kaasa fondide tasude tõusu ja püsima jääb passiivse investeerimise strateegia. Fondivalitseja hinnangul mõjutab jätkusuutlikkuse põhimõtete rakendamine fondide tootlust minimaalselt, kusjuures mõju võib olla nii kergelt positiivne kui ka kergelt negatiivne.

Jätkusuutlikkuse filtri rakendamine vähendab Tuleva fondide CO₂ jalajälge 15% võrra. Täiendav info SFDR regulatsiooni täitmise osas on avalikustatud käesoleva aruande Lisas ning pensionifondide jätkusuutliku investeerimise põhimõtted on avalikustatud Tuleva koduleheküljel.

Investeeringitulemus

2022. aasta oli maailma väärtpaberiturgudele väga tormiline. Maailma aktsiaturud langesid aastaga 13%. Maailma võlakirjaturgudele oli aasta erakordselt negatiivne ning eurodes noteeritud võlakirjade tootlus oli -17.3%¹ ja globaalsete võlakirjade tootlus eurodes mõõdetuna -13.3%².

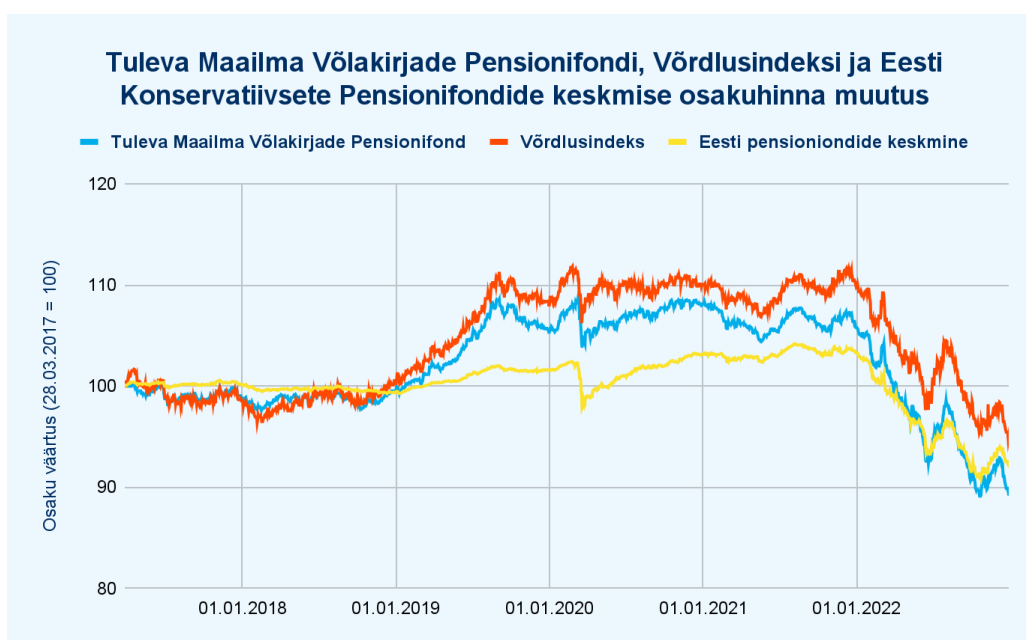
TUK75 osaku hind kahanes 2022. aastal 13.7%. Viie aastaga on osaku hind kasvanud 33.9% ehk 6 protsenti aastas. Fondi võrdlusindeks kahanes aastaga 13% ning viie aastaga on võrdlusindeks kasvanud 41.3%. Mahajäämus võrdlusindeksist on tingitud sellest, et TUK75 fondis ei ole

¹ Allikas: https://www.ssga.com/uk/en_gb/institutional/etfs/funds/spdr-bloomberg-euro-aggregate-bond-ucits-etf-dist-syba-gy

² Allikas: https://www.ssga.com/uk/en_gb/institutional/etfs/funds/spdr-bloomberg-global-aggregate-bond-eur-hdg-ucits-etf-dist-spfe-gy

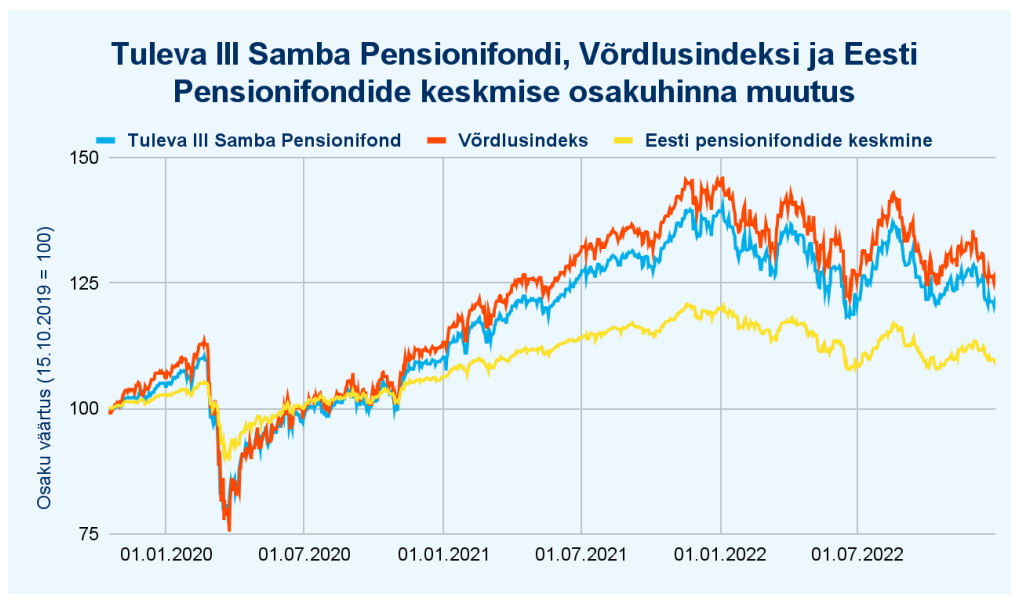
aktsiate osakaal veel 100% saavutanud. Vastavalt TUK75 tingimustele suurendab fond aktsiate osakaalu 2020. aasta jaanuari 73 protsendilt 100 protsendini järk-järgult 2023. aasta 1. kvartaliks. 2022. aasta lõpu seisuga on võlakirjade osakaal portfellis vähenenud 5.4 protsendini ning langeb 2023. aasta esimese kvartali lõpuks nullini. Fondi võrdlusindeks muutus seevastu 01.01.2020 varasemalt 73% aktsiad/ 27% võlakirjad pealt koheselt 100% aktsiaturu indeksiks. Seetõttu peaks mahajäämus võrdlusindeksist järgmisel perioodidel vähenema.

Alates fondi loomisest 28.03.2017 on osaku hind kasvanud keskmiselt 5.2% aastas. Fondi võrdlusindeks on samal ajal kasvanud 6.7% aastas.

TUK00 fondi osaku hind kahanes aastaga 15.7 protsenti. Viie aastaga on osaku hind langenud 9.7 protsenti ehk 2% aastas. Fondi võrdlusindeks, mis koosneb 50% ulatuses Euro Aggregate ja 50% ulatuses Global Aggregate indeksist (möödetuna eurodes), langes aastaga 14.1% ja viie aastaga 4 protsenti ehk 0.8 protsenti aastas. Mahajäämuse võrdlusindeksist on põhjustanud peamiselt see, et kuna fondi investeerimisvõimaluste hulgas pole madala kuluga eurodes noteeritud indeksifondi, mis jäljendaks Global Aggregate indeksit, siis on fondi portfellis eurodes noteeritud võlakirjade osakaal suurem kui võrdlusindeksis. Möödunud aastal USA dollar tugevnes euro suhtes ja seetõttu suurenes ka fondi tootluse mahajäämus võrdlusindeksist.

Alates fondi loomisest 28.03.2017 on osaku hind langenud keskmiselt 1.9 protsenti aastas. Võrdlusindeksi tootlus on samal perioodil olnud -0.9 protsenti aastas.

TUV100 fondi osaku hind langes aastaga 13.3 protsenti. Kolme aastaga on fondi osaku hind kasvanud 15.6 protsenti. Fondi võrdlusindeks langes aastaga 13% ja kolme aastaga on võrdlusindeks kasvanud 18.3%. Alates fondi loomisest 15.10.2019 on osaku hind kasvanud 20.7% ehk 6 protsenti aasta baasil. Mahajäämus võrdlusindeksist on põhjustatud peamiselt sellest, et vastavalt TUV100 fondi tingimustele oli esimestel tegutsemisaastatel vähemalt 5 protsenti fondi varadest likviidsusvaru deposiidis. Alates 2021. a. kevadest on fondivalitseja likviidsusnõuet järk-järgult alandanud 2 protsendini. Seetõttu peaks mahajäämus võrdlusindeksist järgmistel perioodidel vähenema.

Väljavaade 2023. aastaks

Novembris 2022. a. lõppenud vahetusperioodi tulemusena lisandus TUK75 ja TUK00 fondi 1 152 uut kogujat, kelle vara summas 9 miljonit eurot jõudis fondi kontole 2023. aasta alguses. Lisaks laekub jaanuaris TUK75 ja TUK00 kontole riigipoolne kompensatsioon 2020-2021. aastatel ära jäänud sissemaksete eest, kokku ligi 25 miljoni euro ulatuses. Jätkuvalt mõjub vara kasvule kergelt negatiivsena teisest sambast väljujate hulk. Seetõttu läheb TUK75 ja TUK00 fondist mais 2023. a välja 2.9 miljonit eurot.

TUV100 fondi maht peaks ka alanud aastal jõudsalt kasvamist jätkama. Lisasime Tuleva veebirakendusse võimaluse teha sissemakseid ja alkatada püsimakse sõlmimine meie kolmanda samba fondi otse Tuleva lehelt ning seda võimalust kasutab järjest rohkem inimesi.

Tõnu Pekk

Tuleva Fondid AS juhatuse liige ja fondijuht

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

EUR	Lisa	31.12.2022	31.12.2021
VARAD			
Raha ja raha ekvivalendid		9 807 246	11 041 502
Finantsvara õiglasest väärtuses muutusega tulude ja kulude aruandes	3, 4	110 824 179	78 123 990
Nõuded ja ettemaksed	2, 4	2 503 542	354 775
VARAD KOKKU		123 134 966	89 520 267
KOHUSTISED			
Muud finantskohustised		4 692 805	3 001 466
Võlgnevus Fondivalitsejale	6	18 318	16 122
Võlgnevus Depositooriumile		10 803	3 235
Võlgnevus Lunastamisest		21 132	198
Võlgnevus soetatud investeeringute eest	2, 4	4 642 255	2 981 839
Muud kohustised		296	72
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses		118 442 162	86 518 801

Aastaaruande lisad lehekülgedel 12 - 21 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Tulude ja kulude aruanne

EUR	Lisa	2022	2021
TULUD			
Intressitulu		366	339
Rahalt ja raha ekvivalentidelt		366	339
Neto kasum/kahjum õiglasel väärtuses läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradelt ja -kohustistelt		- 13 423 988	12 109 769
Aktsiatelt ja osakutelt	3	- 13 461 646	12 083 740
Muud tulud		37 658	26 029
TULUD KOKKU		- 13 423 622	12 110 108
Tegevuskulud		265 808	181 568
Valitsemistasud	6	213 498	154 488
Tehingukulud		1 064	540
Muud tegevuskulud		51 246	26 540
OSAKUOMANIKELE KUULUV FONDI VARA PUHASVÄÄRTUSE MUUTUMINE		- 13 689 429	11 928 540

Aastaaruande lisad lehekülgedel 12 - 21 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne

EUR	31.12.2022	31.12.2021
Fondi vara puhasväärtus aruandeperioodi alguses	86 518 801	33 260 007
Laekumised väljastatud osakute eest	48 244 507	42 663 485
Väljaminekud tagasivõetud osakute eest	- 2 631 717	- 1 333 231
Fondi tulem	- 13 689 429	11 928 540
Fondi puhasväärtus aruandeperioodi lõpus	118 442 162	86 518 801
Fondi puhasväärtus ühe osaku kohta aruandeperioodi lõpu seisuga	0.7725	0.8908
Ringluses olevate osakute arv aruandeperioodi lõpu seisuga	153 313 685	97 123 273

Aastaaruande lisad lehekülgedel 12 - 21 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Rahavoogude aruanne

EUR	2022	2021
Rahavood fondi põhitegevusest		
Laekunud intressid	366	339
Laekumised investeeringute müügist/lunastamisest	67 584 025	0
Väljaminekud investeeringute soetusest	- 112 085 444	- 38 315 177
Makstud tegevuskulud	- 222 944	- 161 964
	- 44 723 997	- 38 476 802
Rahavood fondi finantseerimistegevusest		
Laekumised väljastatud osakute eest	46 100 523	42 699 543
Väljaminekud tagasivõetud osakute eest	- 2 610 782	- 1 344 141
	43 489 741	41 355 402
Rahavood kokku	- 1 234 256	2 878 600
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	11 041 502	8 162 902
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	9 807 246	11 041 502

Aastaaruande lisad lehekülgedel 12 - 21 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Üldine informatsioon

Tuleva III Samba Pensionifond (edaspidi: Fond) alustas tegevust 15.10.2019. Fondi mudelportfelli järgi investeeritakse 100% MSCI ACWI indeksit järgivatesse fondidesse. MSCI ACWI indeks koosneb maailma aktsiaturgudel noteeritud suurte ja keskmise suurusega ettevõtete aktsiatest.

Tuleva III Samba Pensionifondi fondivalitsejaks on Tuleva Fondid AS, asukohaga Telliskivi 60, Tallinn.

Koostatud raamatupidamise aruanne kajastab Fondi majandustegevust perioodil 01.01.2022 kuni 31.12.2022. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on fondi arvestusvaluuta. Aruande koostamisel on finantsandmed kajastatud euro täpsusega.

Käesolev raamatupidamise aruanne on fondivalitseja juhatuse poolt heaks kiidetud 08.02.2023.

Lisa 2. Kasutatud arvestuspõhimõtted

Aruande koostamise alused

Vastavalt Investeerimisfondide seadusele ja Rahandusministri määrusele nr. 8 Nõuded avalikustamisele kuuluvate fondi aruannetele (vastu võetud 26.02.2018) kasutatakse fondi raamatupidamise aruande koostamisel Euroopa Komisjoni poolt vastu võetud rahvusvahelistes finantsaruandluse standardites (edaspidi IFRS) sätestatud arvestuspõhimõtteid ja informatsiooni esitlusviise, võttes arvesse Investeerimisfondide seaduse § 54 lõike 11 alusel kehtestatud määruses sätestatud fondi vara puhasväärtuse määramise korda ning eelpool mainitud määruses toodud muid erisusi. Arvesse on võetud ka kogumispensionide seaduses ja raamatupidamise seaduses sätestatud nõudeid.

Fond on oma aruande koostamisel lähtunud IFRS-i nõuetest ulatuses, mis ei ole vastuolus Investeerimisfondide seaduse ja Rahandusministri määruse nr. 8 nõuetega. Vastuolu korral on Fond lähtunud Investeerimisfondide seaduses ja Rahandusministri määruses nr. 8 (Nõuded avalikustamisele kuuluvate fondi aruannetele) sätestatud nõuetest. Aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted on kirjeldatud detailsemalt allpool.

Finantsaruandluse standardid

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuar 2022 algaval aruandeaastal, ei ole fondivalitseja juhatuse hinnangul olulist mõju Fondi finantsaruannetele.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad majandusüksustele kohustuslikuks alates 1. jaanuar 2023 või hilisematel perioodil ja mida fondivalitseja ei ole fondi finantsaruannete koostamisel rakendanud ennetähtaegselt.

IAS 1 ja IFRS rakendusjuhendi nr 2 muudatused: „Arvestuspõhimõtete avalikustamine” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

IAS 1 muudeti, et nõuda ettevõtetelt oluliste arvestuspõhimõtete asemel nende oluliste arvestuspõhimõtete teabe avalikustamist. Muudatus sätestas olulise arvestuspõhimõtete teabe määratluse. Muudatus selgitas samuti, et arvestuspõhimõtete teave on eeldatavasti oluline, kui ilma selleta ei oleks finantsaruannete kasutajatel võimalik aru saada finantsaruannete muust olulisest teabest. Muudatuses on toodud illustreerivad näiteid arvestuspõhimõtete teabest, mida tõenäoliselt peetakse oluliseks ettevõtte finantsaruannete jaoks. Lisaks selgitas IAS 1 muudatus, et ebaoluline arvestuspõhimõtete teave ei pea olema avalikustatud. Kui aga seda avalikustatakse, siis see ei tohiks varjutada olulist arvestuspõhimõtete teavet. Selle muudatuse toetamiseks muudeti ka IFRS rakendusjuhendit nr 2 „Olulisuse otsuste tegemine”, et anda juhiseid olulisuse mõiste rakendamiseks arvestuspõhimõtete avalikustamisel. Fondivalitseja hindab võimalikku mõju Fondi finantsaruannetele.

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtted peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest. Fondivalitseja hindab võimaliku mõju Fondi finantsaruannetele.

Fondivalitseja juhatuse hinnangul ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavast olulist mõju Fondile.

Juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Aruannete koostamine kooskõlas IFRS'iga eeldab fondivalitseja juhtkonnalt otsuste, eelduste ja hinnangute tegemist, mis mõjutavad arvestuspõhimõtete rakendamist ning varade, kohustuste, tulude ja kulude kajastamist. Kuigi hinnangute aluseks on nii juhtkonna parim teadmine kui faktid, võivad tegelikud tulemused hinnangutest erineda. Hinnanguid ja nende aluseks olevaid

eeldusi vaadatakse üle järjepidevalt ning hinnangute muudatusi kajastatakse muudatuste tegemise aastal ning kõikidel järgnevatel aastatel, mida hinnangu muudatus mõjutab.

Aruandeperioodil ei ole taolisi hinnanguid rakendatud.

Finantsvarade ja –kohustiste arvestuspõhimõtted

Fond klassifitseerib finantsvarad ja –kohustised järgmiselt:

- finantsvarad õiglates väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – investeerimisfondide osakud, põhjusel, et need investeringud ei sisalda ainult põhiosa- ja intressimakseid;
- finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses - raha ja raha ekvivalendid, nõuded ja ettemaksed kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses – kohustused bilansis kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Fond võtab finantsvara või –kohustuse arvele siis, kui Fondist saab instrumendi lepinguline osapool. Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste või müüke kajastatakse tehingupäeval, ehk päeval, mil Fond on võtnud kohustuse kas vara osta või müüa.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja kui Fond annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved. Finantskohustis (või finantskohustise osa) eemaldatakse finantsseisundi aruandest siis ja ainult siis, kui see on kustutatud (s.o kui lepingus määratletud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud).

Mõõtmine

Fond mõõdab arvele võtmisel finantsvara või -kohustist selle õiglates väärtuses, millele on lisatud või millest on maha arvatud finantsvara või -kohustise puhul, mida ei kajastata õiglates väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande, tehingukulutused, mis on otseselt seotud finantsvara omandamise või finantskohustise emiteerimisega, näiteks teenustasud.

Õiglates väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastavate finantsvarade ja -kohustiste tehingutasud kajastatakse kuluna tulude ja kulude aruandes.

Finantsvarad: võlainstrumendid

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Fondi ärimudelitest finantsvarade haldamisel ning finantsvara rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Õiglates väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande: varad, mis ei vasta soetusmaksumuse või õiglates väärtuses muutusega läbi koondkasumi kriteeriumile, kajastatakse õiglates väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande. Kasum või kahjum võlainstrumentidelt muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatakse vastava perioodi, mil

õiglase väärtuse muutus on toimunud, tulude ja kulude aruandes real „Neto kasum/-kahjum õiglases väärtuses läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradelt ja –kohustistelt“. Sellised õiglase väärtuse kasumid ja kahjumid sisaldavad ka vastavatelt instrumentidelt teenitud lepingulisi intresse.

Korrigeeritud soetusmaksumus: varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum tulude ja kulude aruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse tulude ja kulude aruandes eraldi ridadel.

Väärtuse langus

Fond hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatava krediidikahjumi (ECL) tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse: (i) erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat, mille määramisel hinnatakse mitmeid võimalikke erinevaid tulemusi, (ii) raha ajaväärtust ja (iii) aruande perioodi lõpus ilma liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minevikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Nõuetele ostjate vastu, kus puudub oluline finantseerimise komponent, rakendab Fond lihtsustatud lähenemist, nagu lubatud IFRS 9 poolt, ning arvestab nõuete allahindlust eluea oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Fond kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumise perioodidest.

Õiglase väärtuse määramine

Õiglane väärtus on hind, millega on võimalik turuosalistele Fondi vara hindamispäeva seisuga müüa. Reguleeritud turul kaubeldava investeerimisfondiosaku õiglane väärtus põhineb börsipäeva sulgemishinnal (close price).

Fondiosakute ümberhindlusest tekkinud realiseerimata kasum või kahjum kajastatakse tulude ja kulude aruandes perioodi tuluna või kuluna real „Neto kasum/kahjum õiglases väärtuses läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradelt ja -kohustistelt“.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid kontol on kajastatud nõudmiseni hoiused. Rahavood fondi põhitegevusest on kajastatud otsemeetodil.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuete ja ettemaksete all näidatakse tekkepõhiselt arvestatud, kuid veel laekumata tulud, sh. nõuded vastaspoolte vastu arveldamata tehingutest ja muud viitlaekumised.

Muud finantskohustised

Finantskohustise all on näidatud võlgnevus Fondivalitsejale valitsemistasu eest ja Depositooriumile depoo- ja tehingutasude eest, võlgnevus osakuomanikele tagasivõetud osakute eest ja arveldamata väärtpaberitehingud, mille väärtuspäev on pärast bilansipäeva.

Valitsemistasude arvestus

Valitsemistasu on fondivalitsejale makstav tasu Fondi valitsemise eest. Valitsemistasu määr on 0.23% aastas Fondi varade turuväärtusest. Valitsemistasu kohustust arvestatakse igapäevaselt ning ühe kalendrikuu eest kogunenud tasu makstakse välja järgneva kuu jooksul.

Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses

Fondi vara puhasväärtus määratakse kindlaks eelkõige Fondi vara turuväärtuse alusel. Fondi vara turuväärtus määratakse kindlaks igal pangapäeval Fondi varasse kuuluvate väärtpaberite ja muude varade turuväärtuste alusel. Fondi vara puhasväärtuse määramiseks arvutatakse Fondi vara turuväärtusest maha kogunenud, kuid maksmata Fondivalitsejale makstav tasu Fondi valitsemise eest, nõuded Fondi vastu (sh arveldamata tehingud) ja muud Fondi valitsemisega seotud lubatud kulutused. Osaku puhasväärtus on võrdne Fondi vara puhasväärtusega, mis on jagatud kõigi arvestuse hetkeks väljalastud ja tagasi võtmata osakute arvuga, mida on eelnevalt korrigeeritud Fondivalitsejale laekunud, kuid arveldamata ostu- ja müügi korraldustest tulenevate osakutega.

Fondi kapital on võrdne osakuomanikele kuuluva Fondi vara puhasväärtusega, mis võib muutuda tulenevalt osakutehingutest ja investeringute väärtuse muutusest.

Osakute vahetamised, väljamaksed osakuomanikele, märkimis- ja tagasivõtmise tasu

Osakuomanikul on õigus vahetada kõik talle kuuluvad osakud või osa neist teise vabatahtliku pensionifondi osakute vastu, samuti sõlmida osakute tagasivõtmishinna eest täiendava kogumispensioni kindlustusleping. Pensionifondi vahetamisel osakuomanikule väljamakseid ei tehta. Osakute vahetamise päeval toimub osakute tagasivõtmine ja teise vabatahtliku pensionifondi osakute väljalaskmine. Fondil puudub väljalaske- ja tagasivõtmise tasu.

Väljamaksed pensionifondist toimuvad vastavalt kogumispensionide seaduse 3. peatüki 2. jaos sätestatule. Osakuomanikul on igal ajal õigus nõuda osakute osalist või täies ulatuses tagasivõtmist vabatahtliku kogumispensioni saamiseks. Osakute tagasivõtmisel tehakse osakuomanikule rahalised väljamaksed.

Lisa 3. Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuses läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradelt ja kohustistelt

EUR	2022	2021
Aktsiatelt ja osakutelt	- 13 461 646	12 083 740
Müügikasum (-kahjum)	3 606 640	0
Realiseerimata kasum (kahjum)	- 17 068 285	12 083 740
Neto kasum/kahjum kokku	- 13 461 646	12 083 740

Fond kategoriseerib finantsinvesteeringud sõltuvalt nende ümberhindlusest kolmele eri tasemele:

- 1. tase: finantsinvesteeringud, mida hinnatakse börsil või muul aktiivsel turul noteeritud hinnas
- 2. tase: finantsinstrumendid, mida hinnatakse hindamistehnikatega, mis põhinevad jälgitavatel sisenditel (sarnaste tehingute kursid ja intressikõverad)
- 3. tase: finantsinstrumendid, mille ümberhindluseks kasutatavad hindamistehnikad põhinevad mittejälgitavatel sisenditel (näiteks diskonteeritud rahavoogude meetod)

Investeeringute jaotus tasemete vahel on aruandeperioodil järgnev:

31.12.2022	1. tase	2. tase	3. tase	Kokku
Fondiosakud	110 824 179	0	0	110 824 179

Investeeringute jaotus tasemete vahel võrdlusperioodil oli järgnev:

31.12.2021	1. tase	2. tase	3. tase	Kokku
Fondiosakud	78 123 990	0	0	78 123 990

Lisa 4. Finantsriskide juhtimine

Igasuguse rahalise investeeringuga kaasneb alati risk. Riski võib iseloomustada kui võimalust mitte saavutada kavandatud investeerimistulemust. Fondi tehtud investeeringud võivad Osakuomanikule tuua nii kasumit kui ka kahjumit, mistõttu ei ole tagatud Fondi investeeritud rahasumma väärtuse säilimine. Koostoimes või erakorralises turusituatsioonis võib riskide realiseerumise mõju investeeringu väärtusele (mh investeeringu väärtuse vähenemine) olla suur. Riskide mõju täpset ulatust ei ole võimalik prognoosida.

Indeksid, mida järgivatesse indeksfondidesse Fond investeerib, koosnevad peamiselt keskmise ja suure kapitalimahuga ettevõtetest. Näiteks on Osakuomanikul võimalik teenida tulu juhul, kui MSCI ACWI indeksit moodustavad ettevõtted (näiteks Apple, Facebook, Microsoft, Amazon, Alphabet jt) jätkavad tõusuteed ja oma positsiooni kindlustamist turul.

Kuna Fondi paigutatud rahasumma väärtus võib aktsiaturu tootluse mõjul nii suureneka kui ka väheneda, ei pruugi Osakute tagasivõtmisel Osakuomanik tagasi saada algselt investeeritud rahasummat. Aktsiate, millega kaubeldakse avalikul börsil ja millest sõltub nendest moodustatud indeksi tootlus, väärtus võib aja jooksul ning Fondivalitsejast sõltumatutel tingimustel nii kasvada kui kahaneda. Seetõttu ei ole võimalik tagada Fondi positiivset tootlust igal järgneval ajaperioodil. Riskide maandamise eesmärgil ei investeeeri Fondivalitseja Fondi vara ühte indeksfondi üle 30% Fondi vara väärtusest.

Alljärgnevalt on kirjeldatud peamisi investeerimisega kaasnevaid riske. Tegemist pole ammendava loeteluga ning riskid võivad kumuleeruda ja kontsentreeruda.

Tururisk (sh aktsiarisk): oht, et investeringu väärtus võib väärtpaberiturul toimuvate ebasoodsate muutuste (nt makromajanduslikud sündmused, ebastabiilsus poliitilises või sotsiaalses süsteemis, investorite käitumine jne) tõttu väheneda. Aktsiainvesteringu puhul võib aktsiarisk väljenduda aktsiahinna muutumises, aktsiakursi volatiilsuse muutumises, eri aktsiate või aktsiaindeksite kursisuhete muutumises või dividendimaksete muutumises. Tururiski juhitakse, hajutades Fondi investeringuid erinevate piirkondade ja turgude vahel.

Aktsiarisk:

Fondi tegevust puudutab otseselt ja kõige enam aktsiarisk, et investeringu väärtus võib globaalsel aktsiaturul (mida me mõõdame MSCI ACWI indeksi netootlusega eurodes) toimuvate ebasoodsate muutuste tõttu väheneda. See väljendub Fondile kuuluvate aktsiafondide osakuhinna muutusena.

Globaalsete aktsiaturgude indeksi MSCI ACWI mõõtmisajaloo (alates 01.01.2000) maksimaalne väärtuse langus on olnud 53% (perioodil 15.06.2007- 09.03.2009). Allpool on toodud sellise kukkumise võimalik mõju Fondi varade väärtusele. Lisaks maksimaalsele väärtuse langusele on tabelis toodud 10% (ühe standardhälbe suuruse) kõikumise mõju aktsiaturul.

Risk	Indeks	Osakaal Fondi varadest	Indeksi võimalik muutus	Investeeringute väärtus 31.12.2022	Mõju Fondi puhasväärtusele
Globaalne turg	MSCI ACWI indeks	93.57%	-53%	110 824 179	- 58 736 815
			-10%	110 824 179	- 11 082 418

Risk	Indeks	Osakaal Fondi varadest	Indeksi võimalik muutus	Investeeringute väärtus 31.12.2021	Mõju Fondi puhasväärtusele
Globaalne turg	MSCI ACWI indeks	100%	-53%	86 518 801	- 45 854 965
			-10%	86 518 801	- 8 651 880

Järgnevalt on toodud Tuleva III Samba Pensionifondi võrdlus võrdlusportfelliga, mis koosneb 100% ulatuses MSCI ACWI indeksist:

	Muutus
Fondi osakuhinna muutus 01.01 - 31.12.2022	-13.28%
Võrdluseindeksi osakuhinna muutus 01.01 - 31.12.2022	-13.01%
Vahe	-0.27%

	Muutus
Fondi osakuhinna muutus 01.01 - 31.12.2021	26.28%
Võrdluseindeksi osakuhinna muutus 01.01 - 31.12.2021	27.54%
Vahe	-1.25%

Mahajäämus võrdluseindeksist on põhjustatud peamiselt sellest, et vastavalt TUV100 fondi tingimustele oli esimestel tegutsemisaastatel vähemalt 5 protsenti fondi varadest likviidsusvaru deposiidis. Alates 2021. a. kevadest alandas fondivalitseja likviidsusnõuet 3 protsendini ning sel aastal 2 protsendini. Seetõttu peaks mahajäämus võrdluseindeksist järgmistel perioodidel vähenema.

Likviidsusrisk: tuleneb investeringu realiseerimisega kaasnevast ebasoodsast olukorrast – investeringule ei leidu turul soovitud ajal või soovitud hinnaga (piisavalt) ostjaid. Fondi likviidsusrisk tuleneb Osakuomanike käitumise ebasoodsast muutusest, mis võib viia suutmatuseni täita Fondi arvel võetud kohustusi (sh Osakute tagasivõtmine). Fondi likviidsusrisk võib näiteks tekkida olukorras, kus Fondile laekuvate osakute tagasivõtmis- ja vahetuskorralduste maht lühikese ajaperioodi jooksul on väga ulatuslik, ning fondijuht peab väljamaksete tegemiseks likvideerima investeringuid, mida ta tavajuhul ei likvideeriks või peatama tagasivõtmissummade väljamaksmise mingiks ajaperioodiks. Likviidsusriski limiteerimiseks kontrollitakse, et Fondi vara investeeritakse üksnes selliste investeerimisfondide osakutesse, mis on 30 päeva jooksul vabalt võõrandatavad.

Fondi kohustuste analüüs maksetähtaja alusel on esitatud järgnevas tabelis:

EUR	Bilansiline väärtus 31.12.2022	Väljaminev nominaalne rahavoog	Tähtajaga 0-1 kuud
Võlgnevus Fondivalitsejale	18 318	18 318	18 318
Võlgnevus Depositooriumile	10 803	10 803	10 803
Võlgnevus Lunastamisest	21 132	21 132	21 132
Võlgnevus soetatud investeringute eest	4 642 255	4 642 255	4 642 255
Muud kohustised	296	296	296
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtus	118 442 162	118 442 162	118 442 162
Kokku	123 134 966	123 134 966	123 134 966

EUR	Bilansiline väärtus	Väljaminev	Tähtajaga
	31.12.2021	nominaalne rahavoog	0-1 kuud
Võlgnevus Fondivalitsejale	16 122	16 122	16 122
Võlgnevus Depositooriumile	3 235	3 235	3 235
Võlgnevus Lunastamisest	198	198	198
Võlgnevus soetatud investeeringute eest	2 981 839	2 981 839	2 981 839
Muud kohustised	72	72	72
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtus	86 518 801	86 518 801	86 518 801
Kokku	89 520 267	89 520 267	89 520 267

Valuutarisk: Valuutarisk on investeeringute väärtuse vähenemine valuutakursi ebasoodsa muutumise tõttu Fondi baasvääringu suhtes. Fond investeerib ainult eurodes noteeritud väärtpaberitesse ning seetõttu otsest avatud valuutaposisiooni fondil pole. Fond on kaudselt avatud valuutariskile läbi selle, et Fondi portfelli kuuluvad fondid investeerivad erinevas valuutas noteeritud ettevõtete ja valitsuste väärtpaberitesse ning valuutakursside muutus omab mõju ka nende ettevõtete majandustulemustele. Valuutakursi kõikumise mõju Fondi osakuhinnale ei ole võimalik välja arvutada.

Krediidirisk: väärtpaberi emitendi suutmatus täita oma kohustusi õigeaegselt (sh ennetähtaegse tagasimaksmise risk) või täielikult.

Tuleva III Samba Pensionifondi krediidiriski mõjutab Fondi arveldusarvel olev raha ning nõuded ja ettemaksed, mis on toodud järgnevas tabelis:

EUR	31.12.2022	31.12.2021
Raha ja raha ekvivalendid	9 807 246	11 041 502
Laekumata summad osakute väljalaskest	2 485 519	341 535
Muud nõuded	18 023	13 240
Kokku	12 310 788	11 396 277

Fondi raha hoitakse Swedbank arveldusarvel. Swedbanki krediidireiting on Standard & Poor agentuuri andmetel A+.

Juhtkond on hinnanud nõudest krediidasutuse vastu oodatavat kahjumäära ning on tulenevalt vastaspoolte tugevast reitingust ja finantsseisundist ning makrokeskkonna positiivsest tuleviku väljavaatest hinnanud, et Fondil ei ole bilansipäeva seisuga vajadust krediidasutuste vastu olevaid nõudeid oluliselt alla hinnata.

Nõuded ja ettemaksed sisaldavad muud viitlaekumised ja nõuded AS Pensionikeskuse vastu, mis on aruande koostamise ajaks laekunud. Juhtkonna hinnangul on nimetatud nõuete oodatav kahjumäär ebaoluline.

Lisa 5. Kapitali juhtimine

Fondi kapital koosneb tema netovaradest ehk Fondi osakute emiteerimisest saadud rahast ja Fondi kasumist. Fondi kapital muutub regulaarselt tulenevalt uute osakute emiteerimisest ning kolm korda aastas on Fondi osakuomanikel võimalus fonde vahetada ja Fondist väljuda. Fondijuht jälgib oodatavaid raha sisse ja väljavooge eesmärgiga tagada piisav likviidsuspuhver osakute lunastuseks.

Lisa 6. Seotud osapooled

Seotud osapoolena käsitletakse Fondivalitsejat – Tuleva Fondid AS. Fond maksab igakuiselt valitsemistasu fondivalitsejale. 2022. aastal moodustasid tasud kokku 213 498 eurot (2021. aastal 154 488 eurot), võlgnevus fondivalitsejale bilansipäeva seisuga on 18 318 eurot (31.12.2021 seisuga 16 122 eurot).

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Tuleva III Samba Pensionifondi osakuomanikele

Meie arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt Tuleva Fondid AS-i (*Fondivalitseja*) poolt valitsetava Tuleva III Samba Pensionifondi (*Fond*) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2022 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas investeerimisfondide seadusega.

Mida me auditeerisime

Fondi raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- Fondi bilanssi seisuga 31. detsember 2022;
- Fondi tulude ja kulude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- Fondi puhaskasvatuse muutumise aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viimase auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses Fondi raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Fondivalitsejast ja Fondist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Muu informatsioon

Fondivalitseja juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, investeringute aruannet, tehingu- ja vahendustasude aruannet ja Lisa Keskkonnaalased ja/või sotsiaalsed omadused (kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus Fondi raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Fondi raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi Fondi raamatupidamise aastaaruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Fondivalitseja juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Fondi valitsemine, kohustused seoses Fondi raamatupidamise aastaaruandega

Fondivalitseja juhatus vastutab Fondi raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas investeerimisfondide seadusega ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu Fondivalitseja juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta Fondi raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Fondi raamatupidamise aastaaruande koostamisel on Fondivalitseja juhatus kohustatud hindama Fondi jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui Fondivalitseja juhatus kavatseb Fondi likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Fondi finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses Fondi raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas Fondi raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt Fondi raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et Fondi raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Fondi sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning Fondivalitseja juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas Fondivalitseja juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärt kahtlust Fondi jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud Fondi raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Fondi tegevuse jätkumise lõppemist;

- hindame Fondi raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas Fondi raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Fondi valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

Lauri Past
Vandeaudiitor, litsents nr 567

8. veebruar 2023
Tallinn, Eesti

Investeeringute aruanne

Fondi investeeringute aruanne 31.12.2022

(eurodes)

Nimetus	Fondivalitseja nimi	ISIN-kood	Riik	Valuuta	Keskmine soetusmaksumus ühikule	Keskmine soetusmaksumus kokku	Turuväärtus ühikule	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi puhas- väärtusest	Osakaalu muutus puhasväärtusest võrreldes 31.12.2021
FONDIOSAKUD										
Aktsiafondid										
BlackRock ISF - Developed World ESG Screened Index	BlackRock Asset Management Ireland Ltd	IE00BFG1TM61	IE	EUR	20.08	30 360 350	20.43	30 889 132	26.08%	
iShares Emerging Market Screened Equity Index Fund (IE)	BlackRock Asset Management Ireland Ltd	IE00BKPTWY98	IE	EUR	8.69	13 462 261	8.37	12 969 776	10.95%	
iShares MSCI Europe ESG Screened UCITS ETF	BlackRock Asset Management Ireland Ltd	IE00BFNM3D14	IE	EUR	6.24	8 430 242	6.52	8 810 134	7.44%	
iShares MSCI Japan ESG Screened UCITS ETF	BlackRock Asset Management Ireland Ltd	IE00BFNM3L97	IE	EUR	4.86	2 684 848	4.84	2 671 883	2.26%	
iShares MSCI USA ESG Screened UCITS ETF	BlackRock Asset Management Ireland Ltd	IE00BFNM3G45	IE	EUR	7.35	35 227 924	6.87	32 885 629	27.77%	
iShares MSCI World ESG Screened UCITS ETF	BlackRock Asset Management Ireland Ltd	IE00BFNM3J75	IE	EUR	6.54	23 579 325	6.26	22 597 624	19.08%	
Aktsiafondid kokku						113 744 950		110 824 179	93.57%	3.27%
FONDIOSAKUD KOKKU						113 744 950		110 824 179	93.57%	3.27%

Nimetus	Krediidiasutus	Riik	Valuuta	Keskmine soetusmaksumus kokku	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi puhasväärt usest	Osakaalu muutus puhasväärtusest võrreldes 31.12.2021
HOIUSED							
Arvelduskonto	Swedbank AS	EE	EUR	9 807 246	9 807 246	8.28%	
Muud nõuded		EE	EUR	2 503 542	2 503 542	2.11%	
HOIUSED KOKKU				12 310 787	12 310 787	10.39%	-2.78%
AKTIVATE TURUVÄÄRTUS KOKKU				126 055 737	123 134 966	103.96%	
FONDI PUHASVÄÄRTUS					118 442 162		

Fondi investeringute aruanne 31.12.2021

(eurodes)

Nimetus	Fondivalitseja nimi	ISIN-kood	Riik	Valuuta	Keskmine soetusmaksumus ühikule	Keskmine soetusmaksumus kokku	Turuväärtus ühikule	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi puhas- väärtusest	Osakaalu muutus puhasväärtusest võrreldes 31.12.2020
FONDIOSAKUD										
Aktsiafondid										
Developed World ESG Screened Index	BlackRock Asset Management Ireland Ltd	IE00BFG1TM61	IE	EUR	19.18	18 947 024	23.87	23 580 526	27.25%	
Developed World Index	BlackRock Asset Management Ireland Ltd	IE00B62WCL09	IE	EUR	30.33	18 471 385	37.73	22 978 397	26.56%	
Emerging Markets Index	BlackRock Asset Management Ireland Ltd	IE00B3D07M82	IE	EUR	18.58	8 196 657	19.65	8 670 276	10.02%	
World Equity Index - X2	Blackrock Luxembourg SA	LU0839962346	LU	EUR	208.16	18 361 410	259.56	22 894 791	26.46%	
Aktsiafondid kokku						63 976 475		78 123 990	90.30%	7.37%
FONDIOSAKUD KOKKU										
						63 976 475		78 123 990	90.30%	-0.37%
Nimetus	Krediidiasutus		Riik	Valuuta		Keskmine soetusmaksumus kokku		Turuväärtus kokku	Osakaal fondi puhasvää- rtusest	Osakaalu muutus puhasväärtusest võrreldes 31.12.2020
HOIUSED										
Arvelduskonto	Swedbank AS		EE	EUR		11 041 502		11 041 502	12.76%	
Muud nõuded			EE	EUR		354 775		354 775	0.41%	
HOIUSED KOKKU						11 396 277		11 396 277	13.17%	-12.49%
AKTIVATE TURUVÄÄRTUS KOKKU										
						75 372 752		89 520 267	103.47%	
FONDI PUHASVÄÄRTUS										
								86 518 801		

Tehingu- ja vahendustasude aruanne

Andmed perioodi 01.01.2022 - 31.12.2022 kohta

EUR	Vahendaja	Tehingute arv	Tehingute maht	Makstud vahendustasud	Tasu % makstud tasudest
<i>Muudel turgudel kaubeldavad väärtpaberid</i>					
	Swedbank AS	69	114 389 385	0	0.00%
<i>Reguleeritud turgudel kaubeldavad väärtpaberid</i>					
	Flow Traders B.V.	29	65 280 084	40 819	100.00%
Kokku		98	179 669 469	40 819	100.00%

Aruandeperioodil on makstud tehingutasud summas 994 EUR AS-le Swedbank.

Andmed perioodi 01.01.2021 - 31.12.2021 kohta

EUR	Vahendaja	Tehingute arv	Tehingute maht	Makstud vahendustasud	Tasu % makstud tasudest
<i>Muudel turgudel kaubeldavad väärtpaberid</i>					
	Swedbank AS	90	38 315 177	0	100.00%
Kokku		90	38 315 177	0	100.00%

Aruandeperioodil on makstud tehingutasud summas 540 EUR AS-le Swedbank.

Fondivalitseja juhatuse allkirjad aastaaruandele

Fondivalitseja juhatus on koostanud Tuleva III Samba Pensionifondi aastaaruande.
Tuleva III Samba Pensionifondi aastaaruanne on kinnitatud Tuleva Fondid AS juhatuse poolt.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Pekk", written over a horizontal line.

Nimi

Tõnu Pekk

Ametinimetus

fondijuht

Kuupäev

08.02.2023

LISA. Keskkonnavalased ja/või sotsiaalsed omadused

Määruse (EL) 2019/2088 artikli 8 lõigetes 1, 2 ja 2a ning määruse (EL) 2020/852 artikli 6 esimeses lõigus osutatud finantstootete kohta perioodilise teabe avalikustamise vorm

Toote nimetus: Tuleva III Samba Pensionifond

Juriidilise isiku tunnus: EE3600001707

Kestlik investering on investering majandustegevusse, mis aitab saavutada mõnda keskkonnavalast või sotsiaalset eesmärki, tingimusel et investering ei kahjusta oluliselt ühtegi keskkonnavalast või sotsiaalset eesmärki ning et investeerimisobjektiks olevad äriühingud järgivad häid juhtimistavasid.

ELi taksonoomia on klassifitseerimissüsteem, mis on sätestatud määruses (EL) 2020/852 ning millega kehtestatakse keskkonnakestlike majandustegevuste loetelu. Nimetatud määruses ei sätestata sotsiaalselt kestlike majandustegevuste loetelu. Keskkonnavalase eesmärgiga kestlikud investeringud võivad olla taksonoomiaga kooskõlas või mitte.

Kas sellel finantstootel on kestliku investeerimise eesmärk?

☒ ☒ ☐ Jah

☒ ☐ ☒ Ei

☐ Sellega tehti **keskkonnavalase eesmärgiga kestlikke investeringuid**: ____%

☐ Sellega **edendati keskkonnavalaseid/sotsiaalseid** omadusi ning kuigi selle eesmärgiks ei olnud kestlik investeerimine, oli ____% selle investeringutest kestlikud investeringud,

☐ majandustegevustesse, mis kvalifitseeruvad ELi taksonoomia kohaselt keskkonnakestlikeks majandustegevusteks

☐ millel oli keskkonnavalane eesmärk ja mida tehakse majandustegevustesse, mis kvalifitseeruvad ELi taksonoomia kohaselt keskkonnakestlikeks majandustegevusteks

☐ majandustegevustesse, mis ei kvalifitseeru ELi taksonoomia kohaselt keskkonnakestlikeks majandustegevusteks

☐ millel oli keskkonnavalane eesmärk ja mida tehakse majandustegevustesse, mis ei kvalifitseeru ELi taksonoomia kohaselt keskkonnakestlikeks majandustegevusteks

☐ millel on sotsiaalne eesmärk

☐ Sellega tehti **kestlikke investeringuid**, millel on sotsiaalne eesmärk: ____%

☒ Sellega edendati keskkonnavalaseid/sotsiaalseid omadusi, kuid **ei tehtud kestlikke investeringuid**

Mil määral saavutati selle finantstootega edendatud keskkonnavalased ja/või sotsiaalsed omadused?

See Fond on passiivselt juhitud ja investeerib peamiselt sellistesse alamfondidesse, mis jälgivad keskkonnavalaste, sotsiaalsete ja heade juhtimistavade (edaspidi ka „ESG“) kriteeriumeid. Alamfonde pakub BlackRock Investment Management (UK) Limited vastavalt Blackrocki ja AS Tuleva Fondid vahel sõlmitud lepingule. Alamfondid, kuhu Fondil on lubatud investeerida, määratakse kindlaks mudelportfellis, mis on kättesaadav aadressil <https://tuleva.ee> (edaspidi „Alamfondid“). Fondijuht ei tee regulaarseid investeerimisotsuseid ja Fond investeerib mudelportfelli järgi, mis tähendab, et käesolevas perioodilises raportis avalikustatud keskkonnavalaste ja/või sotsiaalsed omadused ja näitajad on vastavate alamfondide näitajad.

Alamfonde juhitakse samuti passiivselt ja nad püüavad edendada järgmisi keskkonnavalaste- ja sotsiaalseid omadusi, jälgides oma võrdlusindeksite (MSCI ESG Screened Indexes) tootlust:

1. selliste emitentide väljajätmine, kes on seotud tegevusega, millel on negatiivsed keskkonnavalaste ja/või sotsiaalsed tagajärjed;
2. ÜRO globaalse kokkuleppe põhimõtteid rikkunud emitentide väljajätmine; ja
3. väga tõsiste ESGga seotud vaidlustega või vastuoludega seotud emitentide väljajätmine;

Kestlikkuse näitajatega mõõdetakse, kuidas saavutatakse finantstootega edendatavad keskkonnavalased või sotsiaalsed omadused.

Need keskkonna- ja sotsiaalsed omadused on kaasatud alamfondide võrdlusindeksite koostisosade valiku kaudu iga indeksi rebalanseerimisse.

Võrdlusindeksid jätavad emaindeksist (MSCI indeks) välja teatud emitendid, tuginedes nende osalemisele teatud tegevustes, millel on negatiivsed keskkonna- või sotsiaalsed tagajärjed. Emitendid jäetakse võrdlusindeksitest välja nende seotuse tõttu järgmistes ärivaldkondades/tegevustes (või nendega seotud tegevustes):

- vastuolulised relvad
- tuumarelvad
- tsiviiltulirelvad
- tubakas
- fossiilkütuste kaevandamine
- söe soojusenergia

Indeksi pakkuja määratleb, mis on "seotud olemine" igas keelatud tegevusalas. See võib põhineda käibe protsendil (keelatud tegevuse osakaal käibest), kindlaksmääratud kogukäibe lävendil või mis tahes seosel keelatud tegevusega, olenemata saadud tulu ja käibe suurusest.

Võrdlusindeksid jätavad emaindeksist välja ka sellised emitendid, kes on klassifitseeritud ÜRO globaalse kokkuleppe põhimõtteid rikkuvateks (need põhimõtted on laialdaselt tunnustatud ettevõtete jätkusuutlikkuse põhimõtted, mis vastavad põhilistele kohustustele sellistes valdkondades nagu korruptsioonivastane võitlus, inimõigused, töö ja keskkond) ja/või millel on "punane" MSCI ESG skoor (*controversy flag*, põhineb MSCI vastuolu skoori põhjal). MSCI vastuolude skoor mõõdab emitendi osalust (või väidetavat seotust) olulistes vastuolulistes tegevustes, mis põhineb hinnangul emitendi negatiivse ESG mõjuga tegevusele ja/või toodetele. MSCI vastuolude skoor võib arvesse võtta osalemist kahjuliku mõjuga tegevustes, mis on seotud keskkonnaprobleemidega nagu bioloogiline mitmekesisus ja maakasutus, energia ja kliimamuutused, veestress, mürgised heitmed ja jäätme probleemid. MSCI vastuolude skoor võib samuti arvestada osalemist negatiivse mõjuga tegevustes, mis on seotud sotsiaalsete küsimustega nagu inimõigused, töökorralduslikud suhted, diskrimineerimine ja tööjõu mitmekesisus.

• **Kuidas kestlikkuse näitajad toimusid?**

See fond ei võta endale kohustust investeerida jätkusuutlikesse investeringutesse.

• **...ja võrreldes eelmiste perioodidega?**

See fond ei võta endale kohustust investeerida jätkusuutlikesse investeringutesse.

• **Millised olid finantstootega osaliselt tehtud kestlike investeringute eesmärgid ja kuidas aitas kestlik investering kaasa nende eesmärkide saavutamisele?**

See fond ei võta endale kohustust investeerida jätkusuutlikesse investeringutesse.

• **Kuidas kestlikud investeringud, mida finantstootega osaliselt tehti, ei kahjustanud oluliselt ühtegi keskkonnaprobleemi või sotsiaalset kestliku investeerimise eesmärki?**

See fond ei võta endale kohustust investeerida jätkusuutlikesse investeringutesse.

○ **Kuidas võeti arvesse kestlikusteguritele avalduva negatiivse mõju näitajaid?**

See fond ei võta endale kohustust investeerida jätkusuutlikesse investeringutesse.

Põhiline negatiivne mõju on investeerimisotsuste kõige suurem negatiivne mõju kestlikusteguritele, mis on seotud keskkonnaprobleemide, sotsiaalsete ja töötajatega seotud küsimustega, inimõiguste austamise ning korruptsiooni- ja altkäemaksuvastase võitlusega.

- Kas kestlikud investeeringud olid kooskõlas OECD suunistega hargmaistele ettevõtetele ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega?

See fond ei võta endale kohustust investeerida jätkusuutlikesse investeeringutesse.

ELi taksonoomias on sätestatud põhimõte „ei kahjusta oluliselt“, mille kohaselt ei tohiks taksonoomiaga kooskõlas olevad investeeringud oluliselt kahjustada ELi taksonoomia eesmärgi ja millega kaasnevad konkreetsed liidu kriteeriumid.

Põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ kohaldatakse üksnes selliste finantstoote aluseks olevate investeeringute suhtes, mille puhul võetakse arvesse liidu kriteeriume keskkonnakestliku majandustegevuse kohta. Selle finantstoote ülejäänud osa aluseks olevate investeeringute puhul ei võeta arvesse liidu kriteeriume keskkonnakestliku majandustegevuse kohta.

Mis tahes muud kestlikud investeeringud ei või samuti oluliselt kahjustada keskkonnanalaseid ega sotsiaalseid eesmärgi.

Kuidas võeti finantstoote puhul arvesse põhilist negatiivset mõju kestlikusteguritele?

See Fond arvestab oma investeerimisotsuste peamisi negatiivseid mõjusid jätkusuutlikkuse teguritele. Allfondid võtavad arvesse peamisi kahjulikke mõjusid (PAI-sid) jätkusuutlikkuse teguritele, jälgides võrdlusindekseid, mis sisaldavad indeksi koostisosade valikul teatud ESG kriteeriume:

Võrdlusindeksi valikukriteeriumid

PAI kirjeldus	Teatud keskkonnanalaste omaduste põhjal emitentide välistamine	MSCI ESC vastuolu skoori põhjal emitentide välistamine	ÜRO globaalse kokkuleppe põhimõtteid rikkuvate emitentide välistamine	Vastuoluliste relvadega mistahes seoseid omavate emitentide välistamine
Kasvuhoonegaaside heide (GHG)				
% fossiilkütustes	X			
Elurikkus				
Negatiivne mõju elurikkusele tundlikel aladel		X		
Vetteheide		X		
Ohtlikud jäätmed		X		
Sotsiaalsed ja töötajatega seotud küsimused				
UNGC+ OECD rikkumised		X	X	
Vastuolulised relvad				X

Millised olid selle finantstoote suurimad investeeringud?

Fond investeerib alamfondidesse, mis investeerivad peamiselt ESG-kriteeriumeid rakendavatesse fondidesse. Alamfonde juhitakse ka passiivselt ja nende eesmärk on edendada keskkonna- ja sotsiaalseid omadusi, jälgides oma võrdlusindeksite (MSCI ESG Screened Indexes) tootlust.

Loetelu sisaldab investeringuid, mis moodustavad suurim osa finantstoote investeringutest aruandlusperioodil, milleks on: 01.01 - 31.12.2022

Selle Fondi suurimad investeringud on toodud alljärgnevalt:

Suurimad investeringud	Sektor	% Varadest	Riik
BlackRock ISF - Developed World ESG Screened Index	Globaalne	27.10%	lirimaa
iShares MSCI USA ESG Screened UCITS ETF	Globaalne	26.44%	lirimaa
iShares MSCI World ESG Screened UCITS ETF	Globaalne	18.38%	lirimaa
iShares Emerging Market Screened Equity Index Fund (IE)	Globaalne	11.43%	lirimaa

Kogu nimekiri Alamfondidest, kuhu Fondil on lubatud investeerida, on määratletud Fondi mudelportfellis (kättesaadav <https://tuleva.ee/>).

Kui suur oli kestlikkusega seotud investeringute osakaal?

See fond ei võta endale kohustust investeerida jätkusuutlikesse investeringutesse.

• Milline oli varade jaotus?

Fond investeerib alamfondidesse, mis investeerivad peamiselt ESG-kriteeriumeid rakendavatesse fondidesse. Alamfonde juhitakse ka passiivselt ja nende eesmärk on edendada keskkonna- ja sotsiaalseid omadusi, jälgides oma võrdlusindeksite (MSCI ESG Screened Indexes) tootlust.

Kogu nimekiri Alamfondidest, kuhu Fondil on lubatud investeerida, on määratletud Fondi mudelportfellis (kättesaadav <https://tuleva.ee/>).

Varade jaotus kirjeldab konkreetsetesse varadesse tehtud investeringute osakaalu.

Taksonoomiaga kooskõlas olevat tegevust väljendatakse osana järgmisest:

- **käive** kajastab investeerimisobjektiks olevate äriühingute praegust keskkonnakestlikkust;
- **kapitalikulud** (CapEx), mis näitavad investeerimisobjektiks olevate äriühingute tehtud keskkonnakestlikke investeringuid, nt üleminekuks rohelisele majandusele;
- **tegevuskulud** (OpEx), mis kajastavad investeerimisobjektiks olevate äriühingute keskkonnakestlikku tegevust.

#1 „Kooskõlas keskkonnanalaste/sotsiaalsete omadustega“ hõlmab finantstoote investeringuid, mida kasutatakse finantstootega edendatavate keskkonnanalaste või sotsiaalsete omaduste saavutamiseks.

#2 „Muud“ hõlmab finantstoote ülejäänud investeringuid, mis ei ole kooskõlas keskkonnanalaste või sotsiaalsete omadustega ega kvalifitseeru kestlikuks investeringuks.

• Millistesse majandusektoritesse investeeritud tehti?

Fond investeerib alamfondidesse, mis investeerivad peamiselt ESG-kriteeriumeid rakendavatesse fondidesse. Alamfonde juhitakse ka passiivselt ja nende eesmärk on edendada keskkonna- ja sotsiaalseid omadusi, jälgides oma võrdlusindeksite (MSCI ESG Screened Indexes) tootlust.

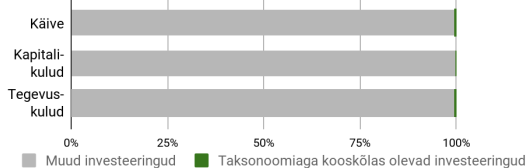

Mil määral olid keskkonaeesmärgiga kestlikud investeringud kooskõlas ELi taksonoomiaga?

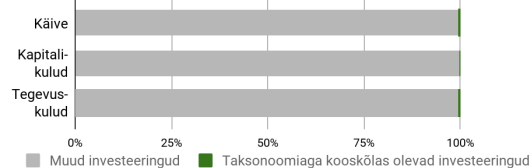
Fondi vara investeerimisel ei võta fondivalitseja arvesse seda, kas investering on kooskõlas EL taksonoomiaga, s.o EL taksonoomiaga kooskõlas olevate investeringute minimaalne lubatud osakaal on 0%.

Allpool esitatud joonistel on rohelisega näidatud ELi taksonoomiaga kooskõlas olevate investeringute osakaal. Kuna puudub asjakohane meetodika riigivõlakirjade* taksonoomiaga vastavusse viimiseks, näitab esimene joonis kõigi finantstoodete, sealhulgas riigivõlakirjade investeringute kooskõla taksonoomiaga, samal ajal kui teisel joonisel on esitatud üksnes muude finantstoodete kui riigivõlakirjade investeringute kooskõla taksonoomiaga.

1. Investeringute kooskõla taksonoomiaga, sh riigivõlakirjad*

2. Investeringute kooskõla taksonoomiaga, v.a riigivõlakirjad*

* Joonistel hõlmavad riigivõlakirjad kõiki riiginõudeid.

Toetav tegevus - võimaldab teistel tegevustel otseselt anda olulise panuse keskkonaeesmärgi saavutamisse.

Üleminekutegevus - tegevus, millel ei ole veel vähese CO₂-heitega alternatiive ja mille kasvuhoonegaaside heite tase vastab muu hulgas parimatele näitajatele.

• Kui suur oli ülemineku- ja toetavatesse tegevustesse tehtavate investeringute osakaal?

Fondi vara investeerimisel ei võta fondivalitseja arvesse seda, kas investering on kooskõlas EL taksonoomiaga, s.o EL taksonoomiaga kooskõlas olevate investeringute minimaalne lubatud osakaal on 0%.

• Kuidas oli investeringute osakaal kooskõlas ELi taksonoomiaga võrreldes eelmiste aruandlusperioodidega?

Fondi vara investeerimisel ei võta fondivalitseja arvesse seda, kas investering on kooskõlas EL taksonoomiaga, s.o EL taksonoomiaga kooskõlas olevate investeringute minimaalne lubatud osakaal on 0%.

Kui suur oli nende keskkonaeesmärgiga kestlike investeringute osakaal, mis ei olnud kooskõlas ELi taksonoomiaga?

Ei ole asjakohane, sest Fondi Alamfondid ei võta endale eesmärgiks keskkonaeesmärgiga kestlikke investeringuid.

Kui suur oli sotsiaalselt kestlike investeringute osakaal?

See fond ei võta endale kohustust investeerida rohkem kui 0% varadest kestlikesse investeringutesse.

Millised investeeringud kuulusid kategooriasse #2 “Muud”, mis oli nende eesmärk ja kas olid olemas minimaalsed keskkonnavalased või sotsiaalsed kaitsemeetmed?

Fondi arvel ei tehta tehinguid tuletisinstrumentidega. Alamfondide investeeringud portfellis võivad hõlmata sularaha, rahaturufonde ja tuletisinstrumente. Selliseid investeeringuid võib kasutada ainult tõhusa portfelli haldamise eesmärgil, välja arvatud tuletisinstrumentide puhul, mida võidakse kasutada valuutariski maandamiseks. Indeksipakkaja kohaldatavad ESG välistuskriteeriumid kehtivad ainult vastava Alamfondi poolt kasutatavate üksikute emitentide tuletisinstrumentide suhtes. Finantsindeksitel, intressimääradel või välisvaluutainstrumentidel põhinevaid tuletisinstrumente ei võeta arvesse minimaalsete keskkonna- või sotsiaalsete kaitsemeetmetega.

Millised meetmeid on aruandlusperioodil võetud keskkonnavalaste või sotsiaalsete omaduste saavutamiseks?

See Fond on passiivselt juhitud ja investeerib peamiselt sellistesse alamfondidesse, mis jälgivad ESG kriteeriumeid.

Alamfonde juhitakse samuti passiivselt ja nad püüavad edendada järgmisi keskkonnavalasteid- ja sotsiaalseid omadusi, jälgides oma võrdlusindeksite (MSCI ESG Screened Indexes) tootlust:

1. selliste emitentide väljajätmine, kes on seotud tegevusega, millel on negatiivsed keskkonna- ja/või sotsiaalsed tagajärjed;
2. ÜRO globaalse kokkuleppe põhimõtteid rikkunud emitentide väljajätmine; ja
3. väga tõsiste ESGga seotud vaidlustega või vastuoludega seotud emitentide väljajätmine;

Need keskkonna- ja sotsiaalsed omadused on kaasatud alamfondide võrdlusindeksite koostisosade valiku kaudu iga indeksi rebalansseerimisse.

on keskkonnavalaste eesmärgiga kestlikud investeeringud, mille puhul ei võeta arvesse määruse (EL) 2020/852 kohaseid keskkonnavalastiku majandustegevuse kriteeriume.